

1. Hotarele tarii.

MIRCEA CEL BATRAN a fost unul dintre cei mai straluciti vuievozi pe care i-a avut Tara Romaneasca. Viteaz in razboi, iscusit diplomat in timp de pace, bun organizator si carmuitor de tara, putini din domnii nostri ii pot sta alaturi. Dusmanii insisi l-au laudat; astfel, un cronicar al turcilor, Leunclavius, il socoteste drept „cel mai viteaz si cel mai ager” dintre principii crestini. Pe vremea lui Mircea Tara Romaneasca a atins cea mai mare intindere din toate timpurile; hotarele ei se vad lamurit din impunatorul titlu pe care-l poarta domnul: „Eu sunt intru Hristos Dumnezeu bine credinciosul si bine cinstitorul si de Hristos iubitorul si singur stapanitorul Io Mircea, mare voievod si domn, cu mila lui D-zeu sicu darul lui D-zeu stapanind si domnind toata tara Ungrovlahiei si partile de peste munti, inca si spre partile tataresti, si Amlasului si Fagarasului herteg si Banatului de Severin domn si de amandoua partile de peste toata Dunarea si pana la Marea cea Mare si cetatii Darstorului stapanitor.” Toate tinuturile insirate in acest stralucit titlu au fost intr-adevar in stapanirea lui Mircea. Tara Romaneasca se intindea asadar si peste munti, unde domnul avea ca feude Amlasul si Fagarasul, cuprindea si malul drept al Dunarii incepand cam din dreptul Turtucaiei. Mai inainte, Dobrogea fusese a unui despot cu numele Dobrotici care o mostenise de la fratele sau Balica ce-si avea resedinta in Cavarna. Dupa Dobrotici a urmat fiul sau Ivanco. Acesta are lupte cu turcii in 1388 si dispare de pe scena istoriei. In anii urmatori, constatam ca cea mai mare parte din statul lui Ivanco Dobrotici este in stapanirea lui Mircea care se si intituleaza, in doua documente latine din 1390 si 1391, chiar in acest fel: „terrarum Dobroticii despotus”. Felul in care Dobrogea a ajuns in mana lui Mircea nu e inca bine lamurit. Probabil,

faptul a avut loc prin lupta,poate prin lupta cu turcii care-l atacasera pe Ivanco.Darstorul-Silistra de astazi- va fi si el castigat in aceeași epoca-1388-1389.Daca aceasta cetate apare in titlul lui Mircea ca o entitate deosebita,separata de Dobrogea in care se gaseste totusi , faptul se explica prin imprejurarea Darstorului n-a apartinut politiceste niciodata statului lui Dobrotici,ci tarului de la Tarnovo;el nu putea fi contopit cu posesiunea transdanubiana a celui dintai.,,Partile tataresti “ insemnau tinuturile de dincolo de Prut, la nord de gurile Dunarii, tinuturi pe care odinioara Basarab le cucerise de la tatarsi si care cuprindeau si cetatea Chilia. Inspre Moldva hotarul era la Milcov; cetatea Craciuna ,pe malul stang al acestui rau,langa Odobesti apartinea insa tot Tarii Romanesti.

1.Lupte cu turcii

POLITICA EXTERNA a lui Mircea a fost dominata de un fapt capital:primejdia turceasca.Combaterea-direct sau indirect a acestei primejdii constituie preocuparea de capetenie a marelui domn.Ea strabate, ca un fir rosu,intreaga sa activitate militara si diplomatica.Toate razboaiele lui Mircea se fac cu turcii,nici unul cu ungurii,cu moldovenii si cu atat mai putin ,prin urmare ,cu polonii.Raportul dintre forte era insa integral.Turcii,in plina epansiune cuceritoare,aveau mult mai multe mijloace decat domnul muntean.De aceea,la urma,Mircea a trebuit sa recunoasca aceasta superioritate si sa ajunga la o intelegere cu noii stapani ai rasaritului.Dar rezistenta lui indelungata-provocand admiratia adversarilor insisi-a avut un rezultat de cea mai mare insemnatate:a pastrat fiinta statului muntean in timp ce Bulgaria cadea sub loviturile lui Baiazid si era prefacuta pasalac turcesc-stare in care a ramas aproape 500 de -in timp ce Serbia avea ,la scurt interval,aceeasi soarta,Tara Romaneasca a putut rezista si a asigurat astfel continuitatea vietii sale politice.

Fapt capital, deoarece fara aceasta viata politica, cele mai multe din manifestarile noastre ulterioare, pana in secolul al -XIX-lea, ar fi fost altele.

Inceputul conflictului cu turcii a avut loc in anul 1389, cand Mircea a trimis-dupa unele cronici turcesti -un corp de oaste ca sa-l ajute pe Lazar, cneazul sarbilor, in razboiul pe care acesta il declarase sultanului Murad. Lupta s-a dat pe locul numit Campia Mierlelor (Kossovopolje, in sarbeste). La inceput se parea ca biruinta va fi a crestinilor, mai ales dupa ce un sarb fanatic, Milos Oblici, patrunse pana la locul unde se afla sultanul Murad si-l ucise cu lovituri de pumnal. Fiul lui Murad Baiazid supranumit si Ildaram (Traznetul) din cauza repeziciunii hotararilor si miscarilor sale, lua insa imediat comanda armatei turcesti si schimba retragerea initiala intr-o stralucita victorie. Crestinii fura zdrobiti: cneazul Lazar insusi isi pierdu viata.

Mircea trebuia acum sa astepte ca turcii sa se razbune De aceea, el fortifica linia Dunarii, facand o cetate puternica din piatra la Giurgiu si intarind pe aceea de la Turnu. Atacul lui Baiazid s-a produs in 1394; lupta a avut loc la Rovine, langa o apa (mai degraba Jiul decat Argesul), in ziua de 10 octombrie. Ea a fost crancenata; o cronica bulgara contemporana povesteste: „si lantii nenumarate s-au frant atunci si multimea sagetilor a fost nenumarata incat vazduhul nu se mai putea de desimea lor; si raul acela curgea rosu de sangele ce iese din multimea trupurilor cazute “. Ostasii lui Mircea se luptara cu vitejie si castigara biruinta; dar, asa cum se va intampla 200 de ani mai tarziu la Calugareni, ea nu avu un rezultat hotarator: turcii erau prea multi, spre a fi urmariti si goniti peste Dunare; pe de alta parte se gasi, ca de obicei un pretendent, un anume Vlad, care se inchina turcilor si fu pus domn de ei. Mircea, dupa o noua lupta, defavorabila in regiunea Curtii de Arges, trecu peste muntii, la Brasov; aici se incheie la 7 martie 1395, in conditii de perfecta egalitate, un tratat de alianta cu regele

Sigismund al Ungariei,prevazand ajutor reciproc impotriva dusmanului.

Indata dupa aceea,in aprilie,ostile celor 2 monarhi atacara pe turci care trebuira sa paraseasca Tara

Romaneasca;cetatea Turnu,care cazuse in mana lor inainte de lupta de la Rovine,fu recastigata.Vlad insa putu sa se mai mentina intr-o parte a Tari Romanesti pana spre finele 1396.Prin supunerea completa a Bulgariei,petrecuta in 1393,cand aceasta tara deveni pasalac,prin faptul ca sarbi erau vasali sultanului,prin epeditia din Muntenia in 1394 ,cu toate urmarile ei unguri se vedeau acum direct amenintati de catre puterea ,in plina ofensiva,a turcilor.De

aceea,regele Sigismund se hotari sa intreprinda expeditia crestina care se pregatea de mai multa vreme,si care ca scop indepartarea necredinciosilor de la Dunare si, eventual, chiar gonirea lor din Europa.In luna mai a anului 1396 incepurasa soseasca la Buda cavalerii francezii si burgunzi.Venira apoi cavalerii germani ,sub conducerea burggrafului de Nurnberg,si cavalerii englezi.Venetia dadea ajutor cu flota ei ,Bizantul intra si el in coalitie.In

toiuil verii,acesta stralucita armata porni spre tinuturile noastre.Vidinul se supuse.Rahova fu cucerita si aliatii ajunsera astfel in fata cetatii Nicopole care fu asediata.Sultanul Baiazid ,care era la Tarnovo,veni repede, cu toate puterile sale, la Dunare.Lupta avu loc in ziua de 28 septembrie.Mircea,care cunostea felul de lupta al turcilor,se oferise sa atace el cel dintai;ducele de Burgundia,madru si falindu-se cu cei 7000de cavaleri pe care ii adusesese,nu vru insa si porni el atacul.Dar inaintand prea departe ,fu inconjurat de dusmani si facut prizonieri impreuna cu o mare parte din oastea sa.Un atac al regelui Sigismund era sa aduca victoria, un contra-atac al turcilor si al despotului sarb, vasalul lor, hotari insa soarta lor.Crestinii fura infranti;multi cazura prizonieri; foarte multi pierira;regele scapa pe o corabie si ,coborand pe Dunare ajunse, prin Marea Neagra, la Constantinopol si de aici, inconjurand Grecia, in Dalmatia.Expeditia crestina

se sfarsise printr-un dezastru.

Participarea lui Mircea la lupta de la Nicopole facu pe Baiazid sa intreprinda, in anul 1397, o expeditie de razbunare in Tara Romaneasca. Ostile turcesti insa fura invinse: ne-o spune in chip categoric un cronicar bizantin. Ceea ce nu putusera face asadar mandrii cavaleri ai apusului, facea, cu mult mai putine mijloace, dar cu stiinta militara superioara, domnul muntean. Nu se stie sigur unde a fost lupta probabil pe Ialomita.

O alta victorie a reputat Mircea in 1400. O armata a lor, de cateva zeci de mii de oameni, facuse o expeditie de parada in Ungaria. La intoarcere ,au fost atacati de domn care aveau si un contingent ungar, si batuti in asa fel incat putini au mai scapat peste Dunare.

Dupa aceasta, urma pentru Mircea o perioada ceva mai linistita. In 1402, iulie 28 avu loc la Ankara, o lupta intre Baiazid si Timur-Lenk (Timur cel Schiop), hanul mongolilor. Sultanul turcilor, a carui armata era numeric inferioara, fu invins si facut prizonier; inchis intr-o cusca si purtat prin Asia in urma invingatorului , el muri curand dupa aceea. In urma lui ramasera mai multi fii care incepura indata (anul 1403) o lupta apriga pentru mostenirea parinteasca. Mircea se amesteca in aceasta lupta interna si sprijini cu armele pe unul din fii, pe Musa. Acesta si ajunse sa fie incoronat sultan la inceputul anului 1411. In schimbul ajutorului acordat, dadu el domnului muntean mai multe posesiuni pe malul drept al Dunarii. Intr-o scrisoare din aceasta vreme, Mircea adaoga la titlurile sale si pe acela de „stapanitor al mai multor cetati turcesti “. El era acum in culmea puterii: tara avea cea mai mare intindere, iar sultan la turci era protejatul sau . Din nefericire insa, aceasta situatie nu dura mult. Musa fu invins de un alt frate, Mohamed care ramasese singurul stapanitor al imperiului (1413). Incercarile, in 1416, ale unor pretendenti Mustafa, ajutat si acesta de Mircea, precum si Bedreddin, care se adapostise in Deliormanul do-brogean, nu avura succes: ele provocara o expeditie de razbunare a lui

Mohamed in Tara Romaneasca, in 1417; cu acest prilej luara turcii cetatea Giurgiu ; tot atunci se pare ca a cazut si Turnu. Pe de alta parte Dobrogea e ocupata in intregime, Isaccea si Enisala sunt intarite ; Tara Romaneasca era amenintata asadar si dinspre rasarit. Mircea, dupa 30 de ani de lupta si atatea victorii, fu silit sa recunoasca superioritatea turcilor; el se angaja sa le plateasca o suma de bani anual, un haraciu, cum se spunea atunci; era un mijloc de a avea liniste , tara ramanand altfel cu vechile ei rosturi; turcii nu se amestecau in organizarea ei interna , care se pastra neatinsa .

3. Activitatea interna

IN AFARA DE LUPTELE sale stralucite, Mircea mai este insemnat si prin felul cum a stiut sa gospodareasca tara , facand sa se rezolve comertul si viata economica, in general. El a acordat brasovenilor un nou tratat de comert , 1413, specificand vama pe care ei trebuiau sa o plateasca; se aduceau marfuri atat din Rasarit,, de peste mare “, cat si din Apus, tocmai din extremitatea cealalta a Europei. Astfel erau postavurile de Ypres, de Louvain (in Belgia de astazi) si de Colonia (Koln, pe malul Rinului, in Germania); altele veneau din Cehia ; multe produse se aduceau din Transilvania (manufatura saseasca). In schimb, se exportau vite, piei si blanuri, sare, miere si ceara, peste, branza si grane. Alte doua tratate de comert au fost acordate de voievod liovenilor, unul probabil in 1403, al doilea in 1409. Langa Baia de Arama , la satul Bartilovo, se reia acum exploatarea stravechilor mine de arama.

Mircea a ridicat o noua ctitorie, de piatra si caramida aparenta, la Cozia, acordandu-i bogate danii, ca si manastirii Tismana, precum si multora din celelalte lacasuri existente in vremea aceea: Argesul, Snagovul, Glavaciocul, Dealul, Strugalea (nu se stie sigur unde era situata poate la Cornatelul de pe Mos-

tistea),Govora, Bolintinul (in judetul Ilfov,in „padurea cea mare) si Visina(in judetul Gorj, langa Bumbesti).A facut daruri si la muntele Athos, manastirii Cutlumuz, ctitoria inaintasilor sai Nicolae Alexandru si Vlaicu Voda,ele avand si o semnificatie politica si culturala.

Mircea a murit la 31 ianuarie 1418 si a fost ingropat in ctitoria sa de la Cozia, intr-un sarcofag de piatra,cioplit ca in Apus.Chipul marelui voievod se vede si astazi pe peretele ctitoriilor, iar amintirea lui,a faptelor lui stralucite ,care au inspirat pe marele nostru Eminescu,va fi nestearsa in istoria patriei.

(Constantin G. Giurescu ,Dinu C.Giurescu
-Istoria romanilor- editura Albatros)

MIRCEA CEL BATRAN
„Principe intre crestini cel mai viteaz
si cel mai agev”.(Leunclavius,cronicar
al turcilor)